

OPERA ET STUDIO

Ewa Kula

OPERA ET STUDIO

Wizerunek nauczycieli rządowych szkół średnich
w Królestwie Polskim w latach 1862-1873



Wydawnictwo
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego
Kielce 2012

Recenzent

prof. zw. dr hab. Karol Poznański

Redakcja

Olga Darewicz-Uberman

Korekta

Ewa Sikorska

Projekt okładki

Iwona Plucner

Formatowanie

Józef Bąkowski

Publikacja dofinansowana przez Narodowe Centrum Nauki

Copyright © by Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce 2012

ISBN 978-83-7133-535-8

Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego

25–369 Kielce, ul. Żeromskiego 5

tel. 41 349 72 65

tel./fax 41 349 72 69

<http://www.ujk.edu.pl/wyd>

e-mail: wyd@ujk.edu.pl

Spis treści

| | |
|---|-----|
| Wstęp | 7 |
| 1. Administracja szkolna i system szkolnictwa średniego w Królestwie Polskim w latach 1862–1873 | 21 |
| 1.1. Przemiany strategii rosyjskich władz oświatowych wobec szkolnictwa w Królestwie Polskim po 1861 roku | 21 |
| 1.2. Szkoły średnie rządowe męskie i ich organizacja w Królestwie Polskim w latach 1862–1873 | 39 |
| 2. Liczebność grupy | 55 |
| 3. Charakterystyka nauczycieli pod względem wyznaniowym | 65 |
| 3.1. Nauczyciele wyznania rzymskokatolickiego | 72 |
| 3.2. Nauczyciele wyznania prawosławnego | 85 |
| 3.3. Nauczyciele wyznań ewangelickich | 90 |
| 3.4. Nauczyciele wyznania greckokatolickiego | 92 |
| 3.5. Nauczyciele wyznania mojżeszowego | 96 |
| 4. Charakterystyka nauczycieli pod względem wykształcenia | 101 |
| 4.1. Kształcenie nauczycieli szkół średnich w Polsce i w Rosji w XIX wieku ... | 101 |
| 4.2. Poziom wykształcenia nauczycieli rządowych szkół średnich w Królestwie Polskim | 112 |
| 5. Pochodzenie społeczne nauczycieli | 139 |
| 6. Sytuacja materialna i rodzinna nauczycieli | 147 |
| 6.1. Stan majątkowy | 147 |
| 6.2. Wynagrodzenie | 150 |
| 6.3. Zasiłki losowe | 164 |
| 6.4. Dodatkowe dochody | 167 |
| 6.5. Emerytury | 169 |
| 6.6. Sytuacja rodzinna nauczycieli | 177 |

| | |
|--|-----|
| 7. Kariery zawodowe nauczycieli | 187 |
| 7.1. Praca zawodowa nauczycieli przed podjęciem zatrudnienia w szkołach średnich Królestwa Polskiego | 187 |
| 7.2. Kariery zawodowe nauczycieli w trakcie zatrudnienia w szkołach średnich w latach 1862–1873 | 195 |
| 7.3. Losy zawodowe nauczycieli po zakończeniu pracy w szkołach średnich Królestwa Polskiego | 197 |
| 8. Pozadydaktyczna działalność nauczycieli szkół średnich w Królestwie Polskim w latach 1862–1873 | 211 |
| 8.1. Działalność organizacyjno-patriotyczna | 211 |
| 8.2. Naukowa, literacka i artystyczna działalność nauczycieli | 219 |
| 8.3. Pasje i zainteresowania nauczycieli | 234 |
| Zakończenie | 237 |
| Aneksy | 243 |
| Aneks 1. Spisok vysših i srednih učebnyh zavedenij ministerstva narodnogo prosvešeniâ, kak sušestvovavših do 1866 goda, tak i učreždennyh v tečenii 1866–1876 gg., s pokazaniem na kakiâ iz ètih učebnyh zavedenij i v kakom količestve otpuskaûtsâ summy iz gorodskih dohodov i zemskih sborov. | 243 |
| Aneks 2. Położenie o Varšavskom Učebnom Okruge, 8/20 iûlâ 1867. DPKP, t. 67, Varšava 1867, s. 65–75. | 267 |
| Aneks 3. Ustav gimnazij i progimnazij 1864 goda. | 279 |
| Bibliografia | 291 |
| Indeks nazwisk | 311 |
| Indeks miejscowości | 327 |
| Spis tabel | 331 |
| Spis rysunków | 333 |
| Содержание | 335 |
| Summary | 337 |